

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO**

Oddelek za kmetijsko svetovanje
Šmihelska cesta 14, 8000 Novo mesto
Tel.: (07) 373-05-70, fax: (07) 373-05-90
E-pošta: andreja.brence@kgzs-zavodnm.si
Splet: <https://www.kmetijskizavod-nm.si/>

Novo mesto, 12. 12. 2022

Kako do dovoljenj za namakanje?

Zasebni namakalni sistem z enim uporabnikom

Voda je naravno bogastvo in je javno dobro. Kljub še vedno pozitivni vodni bilanci v Sloveniji, so naši vodni viri omejeni. Če se bodo ekstremne suše in vročine nadaljevale, je pričakovati pri uporabi vode veliko tekmovalnost različnih uporabnikov za vodne pravice. Eden izmed mnogih je kmetijstvo.

Za uvedbo namakanja na kmetijska zemljišča je potrebno najprej pridobiti dovoljenje za rabo vode iz Ministrstva za okolje in prostor ter Odločbo za uporabo vode na obravnavanih kmetijskih površinah in umestitev namakalnega sistema v prostor s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Tudi v novem programskem obdobju Programa razvoja podeželja bodo na voljo nepovratna sredstva za izgradnjo in posodobitve namakalnih sistemov in nakup namakalne opreme.

Za pridobitev finančnih sredstev iz naslova javnih razpisov je potrebno pred oddajo vloge pridobiti vsa potrebna dovoljenja in priporočamo, da si ta dovoljenja čim prej uredite.

Lokacijska informacija

Ker z namakanjem posežemo v prostor, lahko iz lokacijske informacije izvemo, pod kakšnimi pogoji je namakanje na vaših parcelah dopustno. Lokacijsko informacijo vam lahko po službeni dolžnosti pridobijo tudi na obeh ministrstvih ob oddaji vlog, kar vam omogoča hitrejšo in lažjo pot do pridobivanja vseh potrebnih dovoljenj in soglasij.

Postopek pridobitve vseh potrebnih dovoljenj za namakanje kmetijskih površin

- 1. Najprej je potrebno pridobiti dovoljenje za rabo potrebne količine vode: Vodno dovoljenje.** Vlogo je potrebno vložiti na Direkcija za vodo, Hajdihova ulica 28 a, Ljubljana 1.000, na predpisanem obrazcu, ki je objavljen na spletni strani ARSO, na naslovu (trenutna upravna taksa: 22,60 evrov):

<https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/direkcija-za-vode/storitve/>

Vloga za pridobitev ali podaljšanje vodnega dovoljenja za namakanje kmetijskih zemljišč ali drugih površin

V primeru rabe pitne vode iz lokalnega omrežja je potrebno podati spodaj navedeno vlogo:

Vloga za pridobitev ali podaljšanje vodnega dovoljenja za rabo vode iz objektov in naprav za oskrbo s pitno vodo

Vloge lahko oddate potom elektronske pošte gp.drsv@gov.si

Za rabo deževnice vodno dovoljenje ni potrebno.

Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija republike Slovenije za okolje izda vodno dovoljenje potem, ko preveri:

- usklajenost predvidene rabe vode s prostorskimi akti,
- usklajenost podelitve vodne pravice z usmeritvami sektorja za varstvo narave, kadar gre za podelitev vodnega dovoljenja na območju naravnih vrednot po Zakonu o ohranjanju narave,
- skladnost dokumentov, ki so jih predložile stranke v postopku, z zahtevami predpisov o sladkovodnem ribištvu, kmetijskih zemljiščih in zdravstveni dejavnosti,
- možnosti rabe vode glede na strokovne podlage s področja upravljanja z vodami;
- hidrogeološke podatke o pretokih površinskih voda in podzemnih voda,
- preveri usklajenost pridobitve vodnega dovoljenja z že podeljenimi vodnimi pravicami na obravnavanem območju.

V vlogi za pridobitev vodnega dovoljenja se opredeli:

- količino vode, ki jo kmetija potrebuje za namakanje kmetijskih površin,
- poraba vode po kulturah in časovna opredelitev,
- kapaciteto odvzema vode iz vodnega vira (l/sek),
- kapaciteto namakanja (mm/uro).

V našem okolju so pogost vodni vir izkopani zbiralniki vode, ki se ob dežju polnijo z zalednimi vodami. Zbiranje površinske vode je tudi iz zakonodajnega stališča najbolj enostavna rešitev. V našem okolju lahko pričakujemo 400 do 700 m³ vode, ki se bo v enem letu natekla v akumulacijo iz enega hektara nagnjenih zemljišč.

Veliko premalo izkoriščeno možnost predstavlja deževnica, ki jo lahko prestrežemo iz streh dvorišč in rastlinjakov.

Večji delež namakalnih sistemov se polni tudi iz vodotokov. V tem primeru je potrebno poskrbeti, da je poraba oziroma odzem vode v skladu z načrti upravljanja z vodami. Potrebno je zagotavljati določen ekološko sprejemljiv pretok. Zaradi pričakovanih težav pri zagotavljanju tega parametra direkten odzem iz manjših potokov ni priporočljiv. Zaradi različne vodnatosti tekom leta svetujemo, da v bližini vodnih virov naredite zalogovnike vode, ki jih napolnite ob višjih vodostajih.

V primeru, da gre za odzem vode iz vodnjaka oziroma vrtine, je potrebno vlogi priložiti hidrogeološko poročilo, ki ga pripravi hidrogeolog na osnovi poskusnega vrtanja in kapacitete vodnjaka.

Do 31. januarja je potrebno Direkciji RS za vode predložiti Napoved za plačilo vodnega povračila za količino vode, ki je bila porabljena za namen namakanja. Vodno povračilo plača imetnik vodne pravice.

- 2. Odločba o uvedbi zasebnega namakalnega sistema je naslednji dokument**, ki ga mora pridobiti lastnik bodočega ali obstoječega namakalnega sistema. Dokument se vloži na Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Dunajska 22, 1000 Ljubljana, na predpisanem obrazcu, ki je objavljen na spletni strani

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MKGP/STORITVE-OBRAZCI/NAMAKANJE/eedd00bfbf/UVEDBA_ZASEBNEGA_NS_VLOGA.docx

(trenutna upravna taksa: 22,60 evrov)

Vlogo lahko oddate potom elektronske pošte gp.mkgp@gov.si

MKGP izda Odločbo o uvedbi zasebnega namakalnega sistema za obravnavane parcele, ko preveri:

- meje namakalnega območja,
- dokazilo, da je predlagana melioracija v skladu z Občinskim prostorskim načrtom oziroma občinskim podrobnim prostorskim načrtom,
- oceno pričakovanih učinkov namakanj,
- navedbe lastnikov oziroma solastnikov,
- podatki o zemljiščih na predvidenem melioracijskem območju,

- soglasja in dovoljenja, v kolikor je namakalni sistem načrtovan na varovanih, zavarovanih, degradiranih ali kakor koli ogroženih območjih,
- dokazilo, da predlagani namakalni sistem ni v nasprotju s prostorskim planskim aktom in izvedbenim aktom.

3. Vodno soglasje

Vodno soglasje je tretji pomemben dokument, ki ga je potrebno pridobiti za vse posege v prostor, s katerimi kakor koli vplivamo na stanje voda v okolju. Namakalni sistem podrobneje obravnavajo iz stališča tehničnih rešitev naprave akumulacij, vrtine oziroma odvzema iz vodotoka. Vlogo obravnavajo na Direkciji RS za vode. Vlogo v našem okolju naslovimo na naslov Sektor območja spodnje Save, Novi trg 9, 8000 Novo mesto ali jo pošljemo elektronsko na naslov: gp.drsv-nm@gov.si
Vloga za izdajo vodnega soglasja pridobite brez plačila upravne takse, nahaja se na spletni strani: https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/DRSV/Dokumenti/ObrazciVlog/UrejanjeVoda/Vloga-VodnoSoglasje_Priloga1.doc

Umestitev in postavitve namakalnega sistema z več uporabniki v prostor je mnogo zahtevnejši postopek, ki so ga po dosedanjih izkušnjah vodile lokalne skupnosti ali pravne osebe. Za uspešnost projekta je bilo ključnega pomena zainteresiranost lokalne skupnosti in entuziazem oseb, ki so vodile postopek uvedbe velikega namakalnega sistema. Izkušnje zadnjih let so pokazale, da je celoten postopek priprave dokumentacije z vsemi potrebnimi dovoljenj trajal od 11 do 20 mesecev. Kjer obstaja kakovit vodni vir, interes skupine pridelovalcev z ustreznimi površinami in tehnološko vitalno pridelavo, je VNS cenovno najugodnejši način namakanja na enoto pridelovalne površine.

Kljub trenutni dobri klimi za implementacijo namakalnih sistemov v naše okolje, je za pridobivanje vseh potrebnih dovoljenj potrebno veliko volje in vztrajnosti, predvsem pa aktivno sodelovanje med vsemi vključenimi: pridelovalec, strokovne institucije, pristojna ministrstva in lokalna skupnost.

S pridobitvijo dovoljenj in postavitvijo namakalnega sistema je zaključen zgolj uvodni administrativno tehnični del. Namakanje je strokovno zahtevno opravilo in predstavlja podporo ustrezni tehnologiji. Z namakanjem ne moremo premostiti slabih tehnoloških rešitev.

Pri izbiri namakalne opreme in postavitvi sistema izbirajte med ponudniki z referencami v našem okolju, ki vam poleg tehničnih ponuditi tudi tehnološke rešitve in ne zadovoljite se zgolj z eno ponudbo.

Le strokovna in odgovorna raba vode prinaša pozitiven rezultat. Pridobivanje vseh potrebnih dovoljenj in v nadaljevanju postavitve namakalnega sistema, predstavljajo dolgotrajen in drag proces. Namakalni sistem pa je na koncu ekonomsko učinkovit zgolj pri strokovni rabi vode.

V lanskem letu se je v Sloveniji zaključil projekt inovativnega partnerstva (EIP) pod naslovom: **POVEČANJE PRODUKTIVNOSTI KMETIJSKE PRIDELAVE Z UČINKOVITO IN TRAJNOSTNO RABO VODE (PRO-PRIDELAVA)**, v katerem je sodeloval tudi KGZS – Zavod Novo mesto.

Namen projekta je bil v kmetijski praksi promovirati visoko produktivnost kmetijske pridelave s pomočjo trajnostne rabe vode za namakanje na kmetijskem gospodarstvu in zmanjšanje trenutnih in skupnih odvzemov iz vodnih virov za namakanje.

Najpomembnejši cilji projekta so bili:

- vzpostaviti SISTEM ZA PODPORO ODLOČANJU O NAMAKANJU (SPON) na državni ravni, ki združuje baze podatkov relevantne za optimizacijo prakse namakanja (lastnosti tal, trenutna količina vode v tleh, potrebe rastline po vodi in vremensko napoved),
- aplicirati SPON na ravni izbranih demonstracijskih kmetij in povečana produktivnosti kmetijske pridelave skozi izboljšano prakso namakanja jabolka, češenj, krompirja, zelja in namiznega grozdja,
- dvigniti znanje o pomenu in kompetencah za izvajanje strokovno pravilnega namakanja na ravni demonstracijskih kmetij in širše (kmetij, ki niso del partnerstva, strokovnjakov, odločevalcev, študentov, laične javnosti),

- video z izobraževalnimi vsebinami o strokovno pravilnem namakanju in njegovem pomenu za zvišanje produktivnosti kmetijske pridelave ter trajnostno rabo vode in varstvo okolja,
- izboljšati prepoznavnost SPON med kmeti, strokovnjaki, odločevalci, študenti, laično javnostjo in drugimi po Sloveniji.

V pomoč pri implementaciji strokovno utemeljenega namakanja na vaših površinah so na voljo spodaj navedeni spletni naslovi:

- **[PRO-PRIDELAVA: Sistem za podporo odločanju o namakanju \(SPON\) \(junij 2021\)](#)**
- **[FENOFAZE - občutljivost kmetijskih kultur na sušni stres \(januar 2021\)](#)**
- **[Sistem za podporo odločanju o namakanju \(SPON\)](#)**

Natalija Pelko, Andreja Brence, KGZS – Zavod Novo mesto